

Danmarks Globale Klimapåvirkning

Klima-, Energi- og
Forsyningsministeriet

Forord

Gør Danmarks klimaindsats overhovedet en forskel, når man ser på klimaet globalt? Det korte svar er ja. Det lidt længere svar sidder du med i hånden.

Når vi danskere tager ud at rejse, så er det ofte med det rødbedefarvede pas i baglommen. Ellers risikerer vi at blive afvist ved grænsen. Sådan er det ikke med drivhusgasser. De er drilske, fordi de er grænseløse. Og derfor er klimakampen en global udfordring. Uden globale løsninger kommer vi ikke i mål. Så simpelt er det. Vi skal derfor både nå vores ambitiøse danske klimamål og bidrage til, at vi sammen med resten af verden når de globale klimamål. For når danske virksomheder udvikler nye grønne teknologier og løsninger, hjælper vi også andre lande med at nå deres klimamål.

Eksporsten af grøn, dansk energiteknologi i 2022 er opgjort til i ét givent år inden for de eksporterede teknologiers levetid at have potentiale til at reducere de globale udledninger med mellem 5 og 8 mio. ton CO₂. Det er mere end de forventede nationale reduktioner fra sidste års aftale om en grøn skattereform for industri mv. – det største enkeltstående bidrag til vores klimamål i 2030, siden Klimaloven blev vedtaget. Det er markant. Vi danskere er nemlig gode til at opfinde og udvikle banebrydende grønne teknologier, der kan komme hele verden til gavn.

Som da danske idealister i 1970'erne eksperimenterede med vindmøller og dermed startede det danske vindmølleeventyr. Eller når innovative danske virksomheder bliver ved med at opfinde og udvikle teknologier og produkter, der gør vores samfund grønnere og mere energieffektivt.

Regeringen vil sætte et mål for klimaeffekten af dansk eksport af energiteknologier og tjenesteydelser. Der skal i samarbejde med dansk erhvervsliv skabes et solidt fagligt fundament for målet. For i vores øjne skal Danmarks globale klimaaftryk også måles på, hvordan vi formår at udbrede og eksportere de løsninger, der skal til for at begrænse temperaturstigningerne.

Vi har i Danmark skabt velstand, hvor vi både yder og nyder – og hvor vi generation efter generation er blevet rigere. Det betyder også, at vi har et højt forbrug, når vi sammenligner os med mange andre lande. Den nyeste opgørelse viser, at vi i Danmark årligt udleder ca. 11 ton CO₂e pr. indbygger.

Heldigvis er det samlede danske forbrugsaftryk faldet. Faktisk skønnes det at være omkring 20 pct. lavere end i 1990, og det kan især tilskrives vores grønne omstilling af energisektoren. Og selvom danskerne er blevet rigere og har et stigende forbrug, viser opgørelsen, at vi udleder blot halvt så meget CO₂e pr. kronens forbrug som i 1990.

Men vi skal gøre mere, og derfor øger vi nu tempoet i den grønne omstilling. Olie- og gasfyr skiftes ud med grønne alternativer. Elbiler afløser dem på benzin eller diesel. Vi vil skabe rammerne, så danskerne kan træffe de grønne valg, der sænker vores forbrugs klimaaftryk – og vi vil tage de politiske initiativer, der kan skubbe vores samfund i en grønnere retning. Indføre en afgift på flyrejser, der kan bidrage til en grøn

luftfart, omstille vores landbrug til en klimavenlig fremtid. Der skal skabes bedre rammer for cirkulær økonomi med bedre design af produkter, mere genbrug, reparation og genanvendelse samt øget brug af data og digitale løsninger, så presset på naturressourcerne mindskes og udledningerne fra produktion af nye varer reduceres. Og vi skal i mål med en grønnere industri og vejtransport.

Når vi skaber et stærkere og grønnere Danmark, viser vi også resten af verden, at det kan lade sig gøre at kombinere vækst og velfærd med ambitiøs klimahandling. For i sidste ende skal vores løsninger ud over de danske grænser, hvis vi for alvor skal gøre en forskel for at minimere klimaforandringerne. Danmark tegner sig kun for ca. 0,1 pct. af de globale udledninger, og der er brug for, at også de største udledere som Kina, USA og Indien reducerer udledningerne, hvis vi skal nå Parisaftalens mål.

Derfor går vi forrest i EU og FN og skubber klimaambitioner i vejret, når der forhandles globale klimaaftaler. Men vi hjælper også helt konkret andre lande til et grønnere samfund. Danmark har energisamarbejder med 24 lande, der repræsenterer mere end 60 pct. af verdens befolkning og tegner sig for mere end 70 pct. af de globale CO₂-udledninger. Vi rådgiver i danske kernekompetencer som langsigtet energiplanlægning, rammevilkår og integration af vedvarende energi. Hertil har Danmark vand- og miljøsamarbejder med 13 lande med fokus på effektive vandløsninger, cirkulær håndtering af affald og klimatilpasning samt med otte lande om grøn omstilling af

landbrugs- og fødevarerproduktion. Og Danmark indgår i internationale offentlige-private partnerskaber og alliancer for at vise vejen frem for den grønne omstilling bl.a. om klimaneutral skibsfart, udfasning af fossile brændsler og udbygning af havvind.

Effekten af klimaforandringer er stor. Over hele verden mærkes klimaforandringerne og mere ekstreme vejrforhold. Hedeølger, tørke, skovbrande, stormfloder og oversvømmelser. Derfor hjælper vi også lande med at ruste sig til konsekvenserne af klimaforandringerne. For eksempel er vi med til at sikre grøn energi og rent drikkevand i Kenya, der lige nu oplever den værste tørke i 40 år.

Dansk og international klimapolitik hænger uløseligt sammen, og derfor har regeringen også sat et hold af to ministre til at løse den opgave. Hjemme skal vi fortsætte med at skabe en grønnere og mere omkostningseffektiv omstilling, der kan tjene som forbillede for andre lande. Ved at ændre vores forbrugsmønstre herhjemme kan vi mindske udledningerne fra produktionen af de varer, som vi importerer. Samtidig skal vi gennem diplomati, udviklingssamarbejde, myndighedssamarbejder, offentlige-private partnerskaber og klimafinansiering sikre, at de grønne danske løsninger bredes ud til resten af verden. Både på ude- og hjemmebane får vi udledningerne ned. For drivhusgasser kender ingen grænser.

God læselyst!

Lars Aagaard

Klima-, energi- og forsyningsminister

Dan Jørgensen

Minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik

Danmarks klimaaftryk

Når du skruer ned for varmen, så er der et kraftværk i Danmark, der ikke skal producere så meget varme, og derfor ikke udleder så mange drivhusgasser. Og når en dansker køber genbrug i stedet for importeret tøj, kan det betyde, at en fabrik i Bangladesh bruger mindre energi og dermed udleder færre drivhusgasser. Begge dele hjælper klimaet, men vores tilgang til udledningerne ude og inde for landets grænser er forskellig.

Når man skal måle Danmarks CO₂e-udledninger tager vi ofte udgangspunkt i de såkaldte territoriale udledninger. Det er de udledninger, der udledes inden for Danmarks grænser og opgøres i tråd med retningslinjerne fra FN. På den måde sikrer vi sammenlignelighed på tværs af landes klimaindsats. I klimaloven er der ambitiøse mål for at reducere de udledninger. I 2030 skal vi have reduceret dem med 70 pct. sammenlignet med 1990-niveauet, og regeringen vil fremrykke klimaneutralitet fra 2050 til 2045. Og så skal vi reducere med 110 pct. i 2050.

Men Danmark kan også påvirke udledninger, der sker uden for vores egne grænser. Danmark arbejder fx på, at reducere de globale udledninger gennem ambitiøs og effektiv klimaregulering i EU,

der har effekt ud over Europas grænser. EU indfører bl.a. en CO₂-grænsetilpasningsmekanisme, der lægger en CO₂e-pris på produktionen udenfor EU, en afskovningsforordning, der begrænser afskovning globalt og en Ecodesignforordning, hvor der fastlægges krav til klima- og miljøvenligt design for produkter, der markedsføres i EU, herunder om deres miljø- og klimamæssige aftryk. Danmark finansierer milliarder til en grøn økonomisk udvikling til verdens fattigste lande og deres håndtering af klimaforandringerne. Gennem udviklingsindsatser arbejder vi på at forbedre adgang til rent vand, klimatilpasset landbrug og naturbaserede løsninger fx mangroveskove, der absorberer CO₂e.

På godt og ondt påvirker Danmark klimaet globalt. I denne pjece får du en indflyvning i nogle af de vigtigste temaer fra Danmarks Globale Klimapåvirkning. Det er en rapport, der årligt udarbejdes af Klima- Energi- og Forsyningsministeriet for at kortlægge Danmarks globale udledninger. I år sættes der i rapporten blandt andet fokus på fremskrivning af Danmarks forbrugsbaserede klimaaftryk, private virksomheders grønne bidrag i verden og Danmarks klimadiplomatiske indsatser.

Figur 1

Overlap mellem opgørelser der indgår i Danmarks Globale Klimapåvirkning.

Forbrugsbaseret aftryk består af udledninger, der udledes i DK (de territoriale udledninger), udledninger der udledes i udlandet (import) og udledninger fra international transport.

Territoriale udledninger

Udledninger fra international transport

Udledninger fra import

Målet med de mange målinger

Man skal holde tungen lige i munden, når man forsøger at opgøre Danmarks ikke-territoriale udledninger. Danmark påvirker nemlig klimaet uden for vores grænser på en række forskellige måder, som figur 1 viser. Og mange af vores målinger er komplekse og i flere tilfælde behæftet med betydelig usikkerhed.

Det er dog vigtigt at betragte Danmarks ikke-territoriale udledninger. Det gør os skarpere på, hvor vi skal sætte ind, og gør os klogere på, hvordan vores adfærd påvirker udledninger uden for landets grænser.

Vores ikke-territoriale udledninger kan reduceres på flere måder. En vej er at sænke vores forbrug samlet set. Som en lille åben økonomi kommer vi dog ikke uden om at forbruge varer fra andre lande, men ved at genbruge og genanvende mere samt stille skærpede krav til holdbarheden af produkter, kan de globale udledninger fra vores forbrug reduceres. Samtidig kan Danmark også hjælpe andre lande til en grønnere produktion bl.a. gennem den grønne eksport.

Derfor ønsker regeringen også at hæve ambitionerne for Danmarks aftryk i verden ved at opstille et mål for den danske klimaeffekt af eksport af energiteknologi, forstået som den internationale klima-effekt, der følger af den danske eksport af energiteknologi og tjenesteydelser. Der skal i samarbejde med dansk erhvervsliv skabes et solidt fagligt fundament for målet, inden det behandles politisk.

Når vi ser på den store klimadiplomatiske indsats, som Danmark udfører multilateralt, gennem myndighedssamarbejde og klimafinansiering, så er det ikke altid muligt at give en præcis opgørelse af effekten på de ikke-territoriale udledninger. Eksempelvis rådgiver Danmark Indien med vores verdensførende ekspertise inden for havvind. Det hjælper Indien til at indfri landets ambition om 30 GW havvind i 2030, som skaber potentiale for at undgå drivhusgasudledninger svarende til 47 mio. ton CO₂e årligt, hvilket er ni gange Danmarks udledninger fra el- og varmeproduktion i 2021. Man kan ikke måle Danmarks direkte bidrag til de reduktioner, men rundt om i verden har vi et hav af eksempler på, at vi rådgiver lande på nøgleområder i den grønne omstilling og på den måde bidrager til landenes reduktioner.

Danmarks
forbrugsbaserede
klimaaftryk

Udledninger
fra eksport

Danskerne forbrugsbaserede aftryk nu og i fremtiden

Det danske forbrugsbaserede klimaaftryk måler de drivhusgasudledninger, der kommer fra danskernes forbrug - både i Danmark og i udlandet. En dansker skønnes i gennemsnit at udlede ca. 11 ton CO₂e på et år, og det efterlader Danmarks samlede forbrugsbaserede udledninger på omtrent 63 mio. ton CO₂e i 2021. Det er højt - også i en europæisk sammenhæng.

Den gode nyhed er, at den samlede tendens er, at dansk forbrugs klimaaftryk er faldende. Faktisk viser opgørelsen, at aftrykket i 2021 er faldet omkring 20 pct. siden 1990, som særligt kan tilskrives vores grønne omstilling af energisektoren. Og ikke nok med det, så udledes der mindre, selvom vi bliver rigere og dermed også har et stigende forbrug. Det skønnes, at der udledes halvt så meget CO₂e pr. kronens forbrug som i 1990.

Boks 1

Forbrugsbaserede klimaaftryk

Forbrugsbaserede aftryk omfatter udledninger fra dansk import og produktion, som forbruges i Danmark ud fra en værdikædebetragtning. Hvis fx en mobiltelefon produceres i Kina, transporteres til Danmark og sælges i en dansk butik, vil udledningerne fra produktion og transport til Danmark være udenlandske udledninger fra import, mens udledningerne forbundet med eksempelvis belysning og varme i butikken vil være danske udledninger. Drivhusgasudledninger fra dansk eksport indgår ikke, da det forbruges i udlandet. Opgørelsen af forbrugsbaserede klimaaftryk er en ny disciplin og metodeudviklingen er derfor stadig på et tidligt stadie.

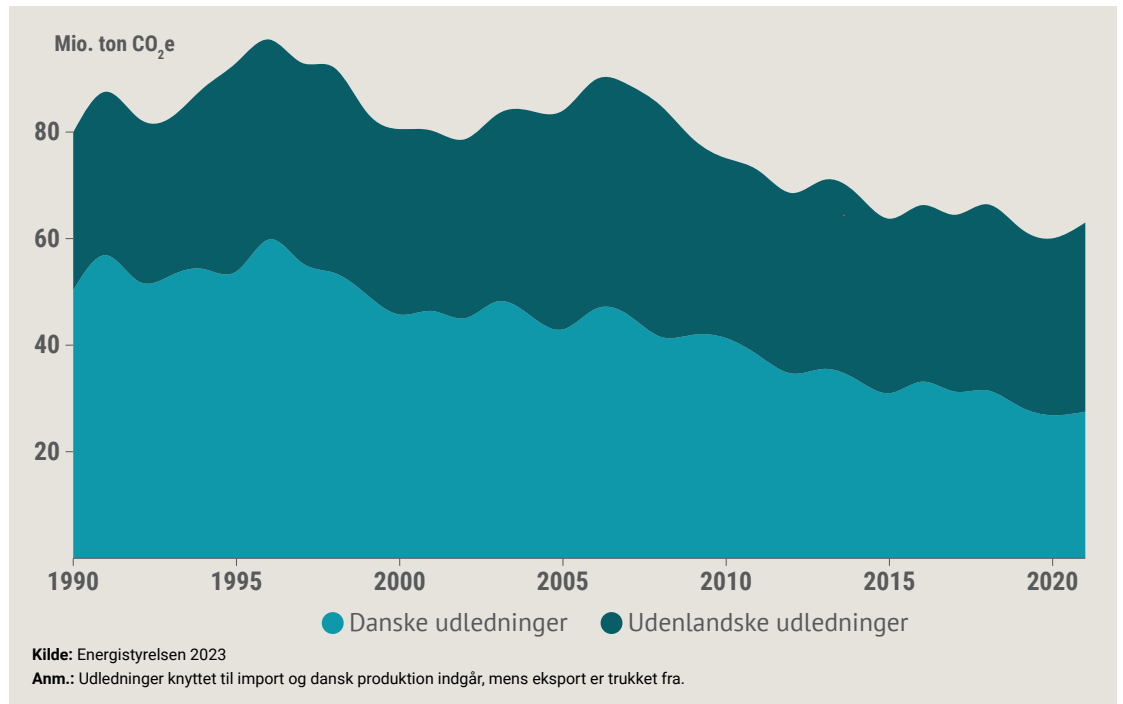
Det danske forbrug kommer navnlig fra de danske husstande. Danmarks Globale Klimapåvirkning viser, at omtrent 60 pct. af de forbrugsbaserede udledninger kommer fra husholdningernes forbrug. Det skønnes særligt, at være drevet af vores transport- og fødevareforbrug.

Der er mange måder at påvirke det forbrugsbaserede aftryk, og regeringen skruer på flere knapper. Vi arbejder målrettet på at komme nærmere en cirkulær økonomi. Der pågår en massiv omstilling af vores energisektor, så vi får mindre sort og mere vedvarende energi. Til at sætte skub på udviklingen har regeringen nedsat en national energikrisestab (NEKST), der skal fjerne barrierer for

udbygningen af vedvarende energi og accelerere udfasningen af gas. Herudover vil vi gøre transportsektoren grønnere med flere elbiler på vejene og grønne fly i luften. Og regeringen vil skubbe på for en grønnere landbrugssektor, så vores fødevarereproduktion kan blive mere klimavenlig bl.a. med en klimaafgift på landbruget og ved at investere yderligere i udviklingen af grøn teknologi på landbrugsområdet. En måde at reducere aftrykket er også at ændre vores indkøbsvaner, hvorfor man i 2021 præsenterede De Officielle Kostråd – Godt for sundhed og klima. Der udarbejdes også en handlingsplan for plantebaserede fødevarer, som skal fremme den plantebaserede landbrugs- og fødevaresektor.

Figur 2

Danmarks forbrugsbaserede klimaaftryk fordelt på danske og udenlandske udledninger

Hvordan ser fremtidens forbrugsbaserede aftryk ud?

Det danske forbrugsbaserede aftryk er både sammensat af udledninger inden for og uden for landets grænser. Som noget nyt er der i Danmarks Globale Klimapåvirkning fremskrevet de forbrugsbaserede udledninger. Hvorvidt, det stiger eller falder, afhænger altså både af, hvad vi gør herhjemme, og hvordan andre lande udvikler sig.

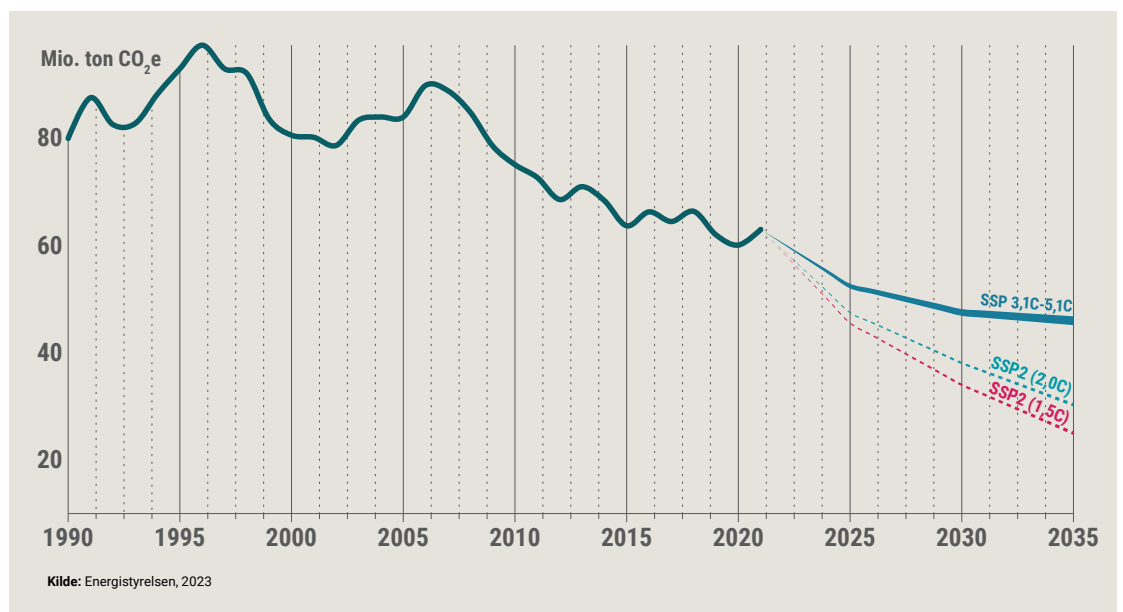
Det er vanskeligt at forudsige andre landes udvikling, og derfor er der i Danmarks Globale Klimapåvirkning udarbejdet forskellige scenarier for

udviklingen af forbrugets klimaaftryk. Hvis dansk forbrug udvikler sig som skønnet, og omverdenen samtidig udvikler sig mod temperaturstigninger på mellem 3 og 5°C, skønnes det forbrugsbaserede klimaaftryk at falde til ca. 46 mio. ton CO₂e i 2035. Hvis omverdenen derimod følger scenarier med et højere ambitionsniveau, hvor de globale temperaturstigninger begrænses til enten 2°C eller 1,5°C i 2100, skønnes Danmarks forbrugsbaserede klimaaftryk, at falde til hhv. ca. 30 eller 25 mio. ton CO₂e i 2035. Om verden går den ene eller anden retning afhænger særligt af, hvorvidt de største udledere i verden som Kina, USA og Indien sætter skub på den grønne omstilling.

Figur 3

Fremskrivning af Danmarks forbrugsbaserede klimaaftryk

Fremskrivningen bygger bl.a. på scenarier for verdens udvikling kaldet Shared Socio-economic Pathway (SSP), som illustrerer forskellige veje for verdens socioøkonomiske udvikling frem mod 2100. Scenarierne anvendes bl.a. af IPCC.

Danske virksomheders grønne eksport

Danmark er en lille åben økonomi, som er afhængig af handel med verden. Klimaaftrykket fra produktion og fragt af Danmarks import i 2021 skønnes at være ca. 103 mio. ton CO₂e. Det svarer til godt 1,5 gange Danmarks forbrugsbaserede klimaaftryk. Udledningerne fra dansk eksport er opgjort til 129 mio. ton CO₂e i 2021.

Danske virksomheder arbejder målrettet på at gøre deres værdikæder grønne og nedbringe udledningerne. Det er på flere punkter lykkedes, mens import og eksport har været støt stigende siden 2010, er klimaaftrykket stagneret. Siden 2010 er det derfor lykkedes danske virksomheder at sænke klimabelastningen pr. krone importeret og eksporteret.

Danmarks Globale Klimapåvirkning har som noget nyt kortlagt store danske virksomheders klimaarbejde. Undersøgelsen viser, at ca. 70 pct. af de 100 største ikke-finansielle virksomheder i Danmark har udarbejdet målbare reduktionsmål og oplyst dem i deres årsrapportering. Herudover er danske virksomheder i stigende omfang begyndt at måle det yderste led af deres klimaaftryk, de såkaldte scope 3-udledninger, der omfatter de udledninger, der kommer fra varer og tjenesteydelser, som virksomhederne importerer. Omkring 60 pct. af de 100 største ikke-finansielle virksomheder har taget hul på scope 3-beregninger.

Boks 2

Scope 1, 2 og 3 udledninger

Scope 1: Udledninger fra virksomheden selv, der omfatter udledning fra industrielle processer fra bygninger, stationære motorer samt egne og leasede køretøjer.

Scope 2: Indirekte udledninger fra indkøb af energi og fjernvarme, der bruges i virksomheden.

Scope 3: Øvrige indirekte udledninger, som er en konsekvens af andre virksomheders aktiviteter relateret til virksomhedens værdikæde, både opstrøms hos leverandører og nedstrøms hos kunder. Udledningerne kommer fra kilder, der ikke er hverken ejet eller kontrolleret af virksomheden selv.

Med EU's nye direktiv for bæredygtighedsrapportering, Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), skærpes rapporteringskravene omkring bl.a. klimaaftryk for de største europæiske virksomheder. De specifikke standarder for rapporteringskravene er ikke vedtaget endnu, men virksomhederne forventes at skulle rapportere om bl.a. deres drivhusgasudledninger igennem hele værdikæden. Omkring 2.300 danske virksomheder står til at blive underlagt de nye rapporteringskrav over de kommende år.

Vi skal fortsat sikre, at danske virksomheder kommer i mål med ambitiøse klimamålsætninger og bidrager til at gøre deres værdikæder mere bæredygtige. Derfor har regeringen lagt op til, at Klimapartnerskaberne kan være med til at drive den grønne omstilling globalt. Det skal fortsat sikres gennem Grønt Erhvervsforum, som skal

styrke dialogen mellem regeringen og erhvervslivet om erhvervslivets grønne omstilling. Dertil skal Grønt Erhvervsforum være en platform, hvor erhvervslivet aktivt kan bidrage til at fremme den grønne omstilling.

Samtidig skal vi fortsat understøtte den grønne danske styrkepositions konkurrenceevne og eksporten af grønne, danske løsninger og teknologier. Særligt i lyset af tiltagende stormagtskonkurrence og geopolitiske spændinger, som medfører, at danske virksomheder skal navigere i en verden præget af større usikkerhed. Regeringen vil udarbejde en globaliseringsstrategi, som skal understøtte dansk erhvervsliv i en ny global virkelighed. Der nedsættes Virksomhedsforum for globale risici, der skal vidensdele og skabe dialog med danske virksomheder om udfordringer med aktuelle globale risici og deres muligheder.

Den danske teknologiekseport skal bidrage til reduktioner i udlandet. I 2022 eksporterede Danmark for godt 63 mia. kr. grøn energiteknologi og mere end 23 mia. kr. grøn miljøteknologi. Det svarer til hhv. ca. 6 og 3 pct. af den samlede danske vareeksport.

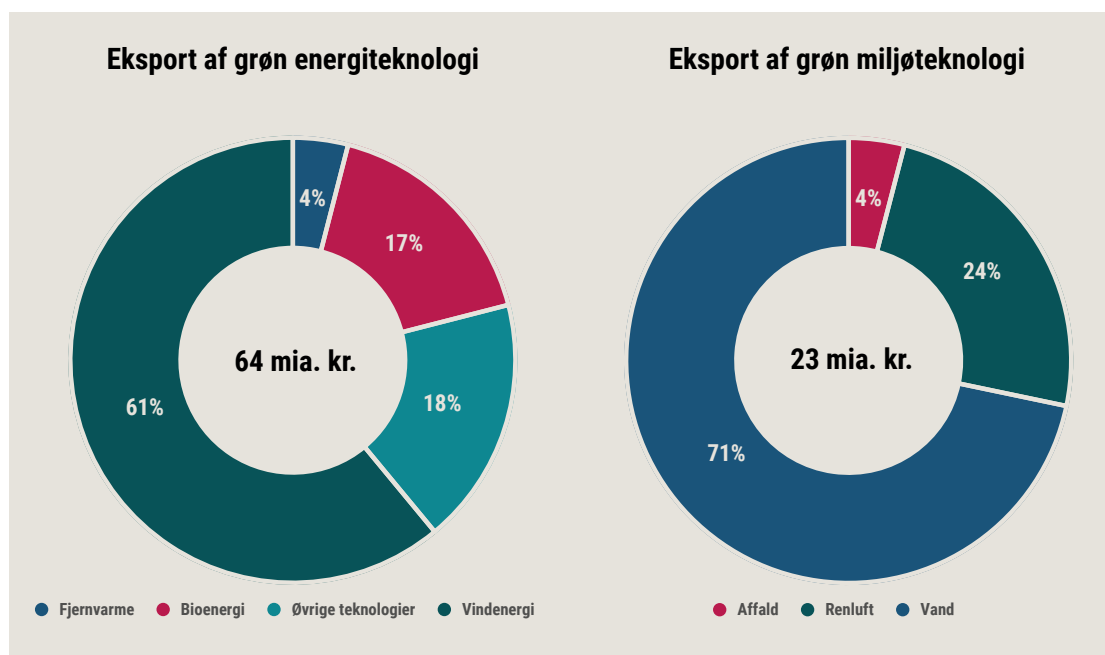
Eksporten af grøn, dansk energiteknologi i 2022 skønnes at kunne bidrage med potentielle reduktioner på mellem 5 og 8 mio. ton CO₂e i ét givent år af den teknologiske levetid. Det er faktisk en hel del. Grøn Skattereform er den politiske aftale fra Folketinget de seneste år med størst reduktionspotentiale, og den skønnes at levere 4,3 mio.

ton CO₂e i 2030 i det danske regnskab. Ét års dansk eksport af energiteknologi kan dermed understøtte flere globale reduktioner end den enkeltstående politiske aftale med flest danske CO₂-reduktioner.

Hvis man ser på den samlede levetid, estimeres den grønne, danske eksport af energiteknologier i 2022 til at kunne have muliggjort reduktion af udledningerne uden for Danmark med op mod 119-218 mio. ton CO₂e. Potentialet afhænger i høj grad af omstillingen i udlandet og hvilken teknologi, der eksporteres.

Figur 4

Eksport af grøn energi- og miljøteknologi i 2022

Et grønt kraftværk for Europa

Danmark har de sidste 10 år været nettoimportør af el – i perioden 2019-2021 har vi haft en import af el svarende til mellem 14 og 22 pct. af det indenlandske forbrug. Det medførte i 2021 udledninger på 0,7 mio. ton i udlandet. Men vi er godt på vej til at blive nettoeksportør af el – el, der allerede i dag er hovedsageligt grøn og bliver det endnu mere i fremtiden. I perioden 2019-2021 har andelen af vedvarende energi i den el, som vi eksporterer været mellem 80-90 pct., og i 2035 skønnes andelen til 99 pct.

De danske farvande har potentiale til at blive grønne kraftværker - ikke bare for Danmark, men også for Europa. I Esbjerg 2022 underskrev Danmark Esbjerg-erklæringen sammen med andre europæiske lande med en ambition om at øge havvindskapaciteten til mindst 150 GW frem mod 2050. Det kan forsyne op til 230 millioner europæiske husstande med grøn strøm. Og i august samme år satte Danmark og Østersølandene en fælles ambition om at syvdoble havvindskapaciteten i 2030 i Østersøen.

Som noget nyt i Danmarks Globale Klimapåvirkning er der også undersøgt reduktionspotentialet for eksport af PtX-produkter. Der er potentiale for, at PtX-produkter produceret i Danmark kan reducere drivhusgasudledningerne i udlandet. Omfanget vil i høj grad afhænge af, hvilke brændsler det erstatter. Direkte erstatning af brint fra naturgas, grå brint, med grøn brint forventes ifølge Energistyrelsens opgørelse at give den største reduktion, hvor der for hvert ton brint, der produceres, fortrænges cirka 11 ton CO₂e. Den danske målsætning for produktion af grøn brint er en elektrolysekapacitet på 4-6 GW i 2030. For at sætte skub i udviklingen er der afsat mindst 3 mia. kr. til PtX siden 2019, hvoraf der blandt andet er øremærket 1,25 mia. til støtteudbud til brintproduktion. Regeringen arbejder ligeledes på at skabe rammevilkår, der understøtter en markedsbaseret udrulning af PtX i Danmark.

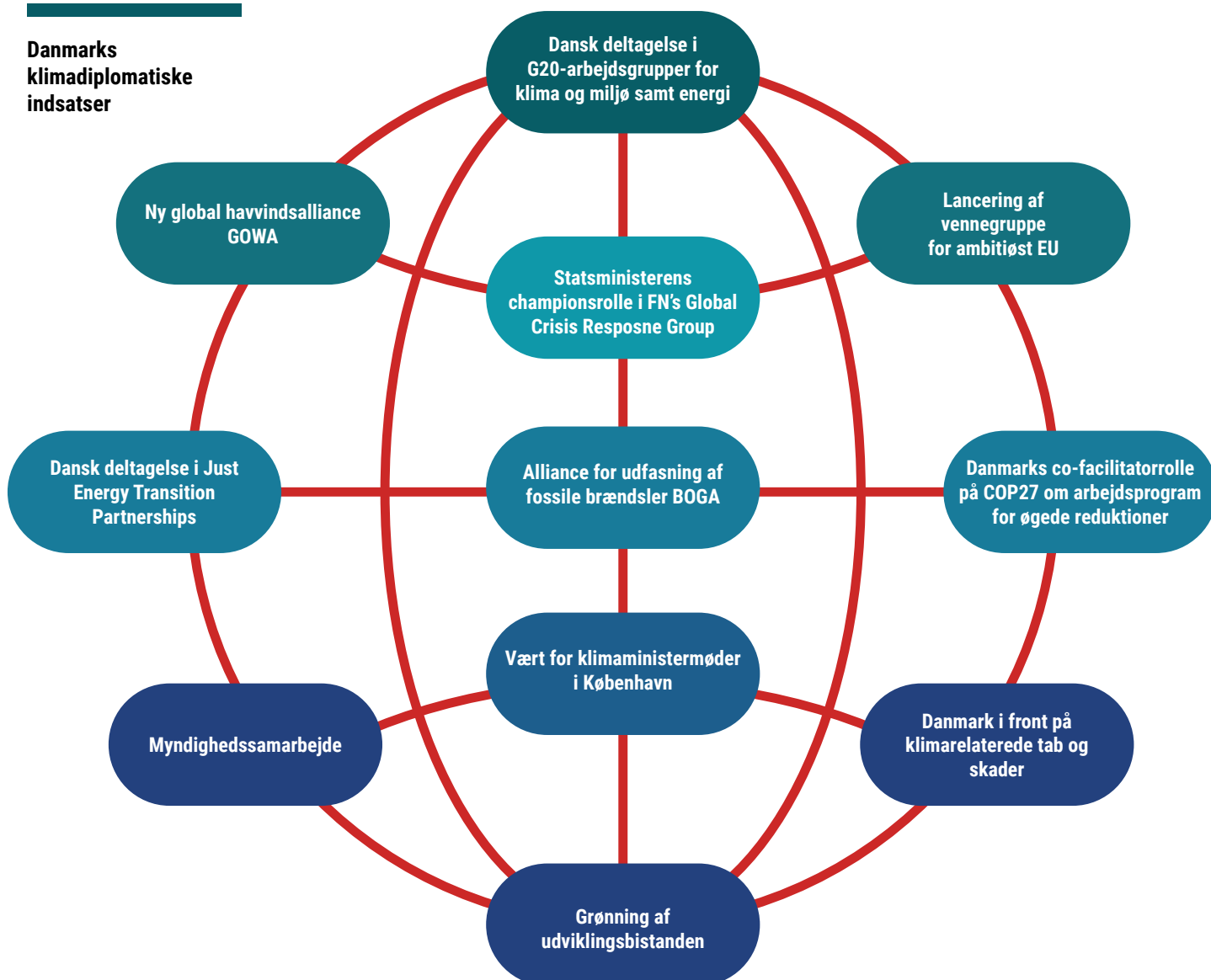
Danmarks globale klimaindsats

Danmark udleder kun ca. 0,1 pct. af de globale CO₂-udledninger, så vi bliver nødt til at skubbe andre lande i en mere klimaambitiøs retning, hvis vi skal nå Parisaftalens mål om en temperaturstigning på maksimalt 1,5 grader celsius. Den danske klimadiplomatiske indsats beror på en lang række gensidigt understøttende indsatser: Politisk dialog, bilateralt og multilateralt udviklingssamarbejde, internationale fora som COP-forhandlinger, eksportfremme af danske grønne løsninger,

myndighedssamarbejder og internationale koalitioner og partnerskaber mv. Vi har udviklet en række værktøjer til at rykke nogle af de største udledere, og vi kan lede med eksemplets magt. Vi har opbygget en attraktiv grøn samfundsmodel, hvor den grønne omstilling går hånd i hånd med den sociale balance og økonomiske vækst. Summen af engagementerne gør, at vi agilt kan kombinere dem bilateralt og multilateralt og gør Danmark til en klimadiplomatisk stormagt.

Figur 5

Danmarks klimadiplomatiske indsatser

Klimadiplomatisk stormagt

Danmark som grøn leder i globale klimaforhandlinger

Danmark har en fremtrædende rolle i de globale klimaforhandlinger. Den nuværende minister for udviklingssamarbejde og global klimapolitik er på både COP26 og COP27 blevet udpeget som facilitator for et af de helt centrale forhandlingspunkter om reduktioner af de globale udledninger. Danmark har også været i front ift. at sætte konsekvenserne af klimaforandringerne i sårbare udviklingslande, der rammes af tab og skader, højt på den internationale dagsorden. FN-forhandlingerne sætter en kurs for hele verdens klimaambitioner, og de er derfor vigtige – eksempelvis ved COP26, hvor de bl.a. var med til at få global kulnedfasning med i sluterklæringsteksten. Derudover har landene, der leder COP-forhandlingerne, nu to år i træk bedt Danmark være vært for et stort klimaministermøde i København. Møderne er centrale i forhold til at lægge de politiske spor frem mod det årlige COP-topmøde.

EU som klimaunion

Danmark skal gå forrest i EU, så EU kan gå forrest i verden og hæve barren i den globale klimakamp. Både ift. EU's interne grønne omstilling med Fit-for-55 pakken og ift. REPowerEU-planen mhp. at håndtere energikrisen og udfase russisk fossil energi. Her har det for Danmark været en væsentlig prioritet at sikre et højt ambitionsniveau på tværs af aftalerne, som bidrager til, at EU opfylder – og gerne overopfylder – sit 2030-mål om mindst 55 pct. reduktioner. Og regeringen vil arbejde på et ambitiøst 2040-klimamål i EU. Men også ift. at gøre EU's klimadiplomati mere ambitiøst. Derfor har Danmark i tæt samarbejde med Tyskland samlet de mest ambitiøse EU-lande for at kunne udøve et større pres for en styrket klimadiplomatisk indsats fra EU's side. Målet er, at EU's medlemslande gennem en samordnet indsats kan få større indflydelse.

Alliancer, der accelererer den grønne omstilling

At Danmark er et klimaforegangsland bemærkes også internationalt. FN's Generalsekretær anmodede i 2022 statsministeren om at indtage en champions-rolle i FN's Global Crisis Response Group (GCRG), som anbefaler globale løsninger på konsekvenserne af krigen i Ukraine. Statsministeren har haft særligt fokus på

at sætte farten op på den grønne omstilling og arbejder bl.a. på et initiativ om udbredelse af vedvarende energi i Afrika i samarbejde med IRENA. Danmark er også inviteret med i G20 arbejdsgrupperne for bl.a. klima og miljø samt energi af Indien, som for første gang har G20-formandsskabet i 2023. Dette betyder, at Danmark nu får muligheden for at påvirke flere af de helt store aktører i international klimapolitik, der samlet set står for ca. 80 pct. af verdens drivhusgasudledninger.

På COP27 lancerede Danmark en ny global havvindsalliance, Global Offshore Wind Alliance (GOWA), i samarbejde med det Internationale Agentur for Vedvarende Energi (IRENA) og Global Wind Energy Council (GWEC). Denne alliance samler både offentlige og private aktører og sigter mod at øge ambitionsniveauet markant for udbygningen af havvind. Danmark arbejder også fortsat ambitiøst med udfasning af fossile brændsler som leder af Beyond Oil and Gas Alliance (BOGA). Danmark var desuden vært for to internationale topmøder i 2022 med fokus på udbygning af havvind i Nord- og Østersøen. Topmøderne samlede stats- og regeringscheferne fra Nord- og Østersøregionen samt EU-Kommissionen med henblik på at styrke udbygningen af havvind i regionerne og sikre uafhængighed af Ruslands sorte energi. Danmark er også et af de mest toneangivende lande i forhold til dekarbonisering på tværs af sektorer, herunder særligt i forhold til den maritime klimaindsats. Danmark arbejder for, at FN's søfartsorganisation (IMO) til juli vedtager en ambitiøs strategi om klimaneutral skibsfart i 2050.

Når Danmark etablerer alliancer om de vigtigste energipolitiske dagsordner, er det med til at udrulle vedvarende energi globalt. Med vores førerpositioner skaber vi alliancer, der mangedobler vores grønne aftryk.

Danmark spiller også en tydelig rolle på en række andre grønne dagsordener. På landbrugs- og fødevarerområdet bidrager Danmark for eksempel gennem aktivt medlemskab i Agriculture Innovation Mission for Climate til at øge og accelerere klimarettede investeringer i forskning og innovation. Derudover bidrager Danmark til fremme af skovrydningsfrie værdikæder, eksempelvis med fokus på at minimere klimaaftrykket fra import af soja og palmeolie. Konkret deltager Danmark i det europæiske samarbejde i Amsterdam Declarations Partnership (ADP), mens vi globalt deltager aktivt i Forest, Agriculture and Commodity Trade (FACT) Dialogue.

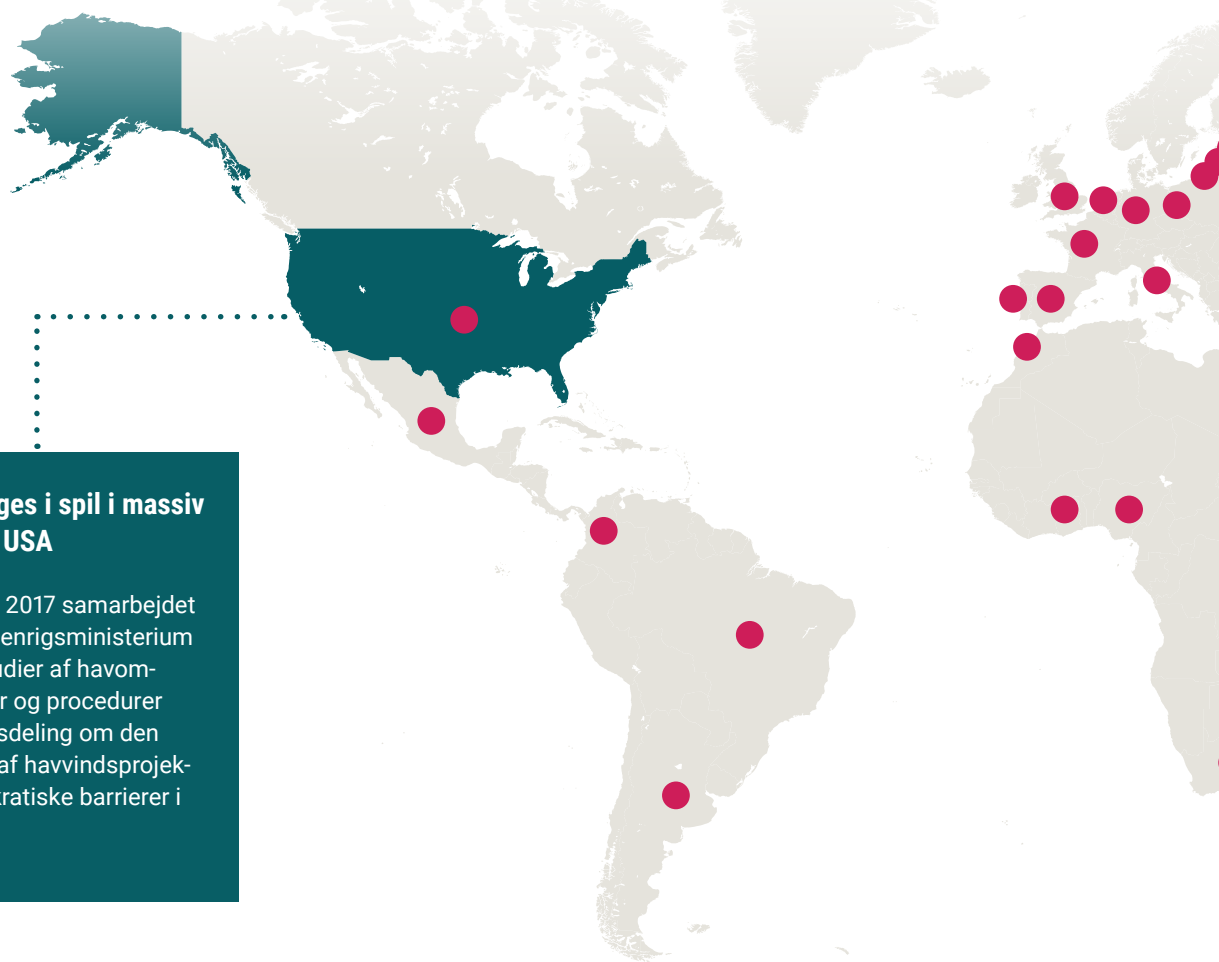
Myndighedssamarbejder og retfærdig grøn omstilling

Danmark har myndighedssamarbejder med 34 lande om energi, miljøbeskyttelse og grøn omstilling af landbrugs- og fødevarerproduktion. Samarbejdslandene repræsenterer mere end 70 pct. af de globale CO₂-udledninger. Med vores grønne strategiske partnerskaber og energisektormyndighedssamarbejder har vi gode muligheder for at påvirke og understøtte en socialt retfærdig grøn energiomstilling i verden. Samtidig bidrager vi til reduktioner. Vi arbejder for grøn omstilling med primært fokus på, at de udviklingslande i verden, der udleder mest CO₂, reducerer deres udledninger. Danmark støtter den retfærdige grønne omstilling multilateralt, især gennem økonomisk støtte til udviklingslande via multilaterale banker, fonde og energiorganisationer samt via dansk deltagelse i de såkaldte Just Energy Transition Partnerships (JETP), der understøtter en socialt balanceret energiomstilling i udvalgte vækstøkonomier. JETP omfatter typisk en politisk aftale om en pakke bestående af finansiering og teknisk viden, der

stilles til rådighed for modtagerlandet mod en forpligtelse om accelereret udfasning af kul mm. De danske JETP partnerlande omfatter Indonesien, Sydafrika og Vietnam. Det danske energisektormyndighedssamarbejde er et værdifuldt værktøj til at bringe danske kernekompetencer i spil gennem unikke samarbejder mellem danske statslige og kommunale myndigheder og deres søsterorganisationer i udvalgte udviklingslande, herunder ikke mindst de største vækstøkonomier. På vand- og miljøområdet bidrager vi i 13 lande til energi- og klimaeffektive løsninger vedr. drikkevand og spildevand samt til en cirkulær håndtering af affald. På fødevarer- og landbrugsområdet bidrager vi med flerårige samarbejder i otte lande til kapacitetsopbygning inden for klimaeffektiv og bæredygtig fødevarerproduktion særligt inden for fødevarer og madspild, økologiske produktionsmetoder og antibiotikaresistens. Dertil har Danmark udsendt statskonsulenter og sektoreksperter i ti lande med fokus på at understøtte lokal grøn omstilling.

Figur 6

Kort over internationale myndighedssamarbejder

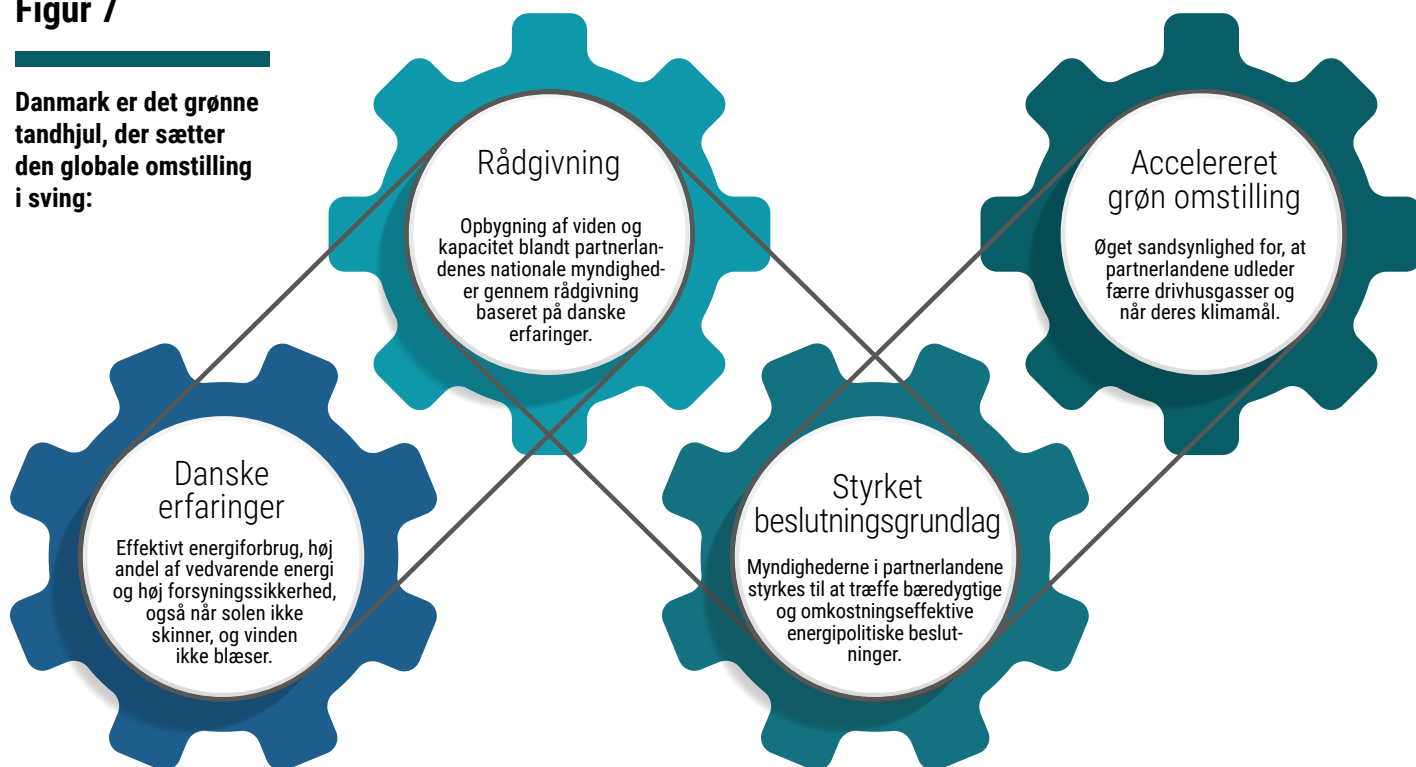

Danske erfaringer bringes i spil i massiv udbygning af havvind i USA

Energistyrelsen har siden 2017 samarbejdet med det amerikanske indenrigsministerium om strømligning af forstudier af havområder, -miljøundersøgelser og procedurer samt bidraget med vidensdeling om den danske model for udbud af havvindprojekter til at mindske bureaukratiske barrierer i implementeringen.

Figur 7

Danmark er det grønne tandhjul, der sætter den globale omstilling i sving:

Dansk-vietnamesisk rapport danner basis for klimamål og international aftale om grøn omstilling

Som led i det dansk-vietnamesiske myndighedssamarbejde udarbejdes Vietnam Energy Outlook Report. Analyserne har bidraget til at sætte ambitiøse mål for elsektoren med maksimum CO₂-udledning i 2030, en høj andel på 47 pct. vedvarende energi samt, at kulforbruget skal toppe i 2030. Rapporten og dens mål dannede basis for forhandlingerne om JETP-aftalen for retfærdig grøn omstilling på USD 15,5 mia. som blev offentliggjort ultimo 2022.

Kilde: Udenrigsministeriet.

Anm.: Danmark bidrager til at accelerere den globale grønne omstilling gennem samarbejde med myndigheder i partnerlande. Udgangspunktet er bl.a. danske erfaringer med energiomstilling med høj forsyningsikkerhed, en høj andel af vedvarende energi og fokus på effektivt energiforbrug. Dertil samarbejder vi om miljøbeskyttelse og grøn omstilling af landbrugs- og fødevarerproduktion. Myndighedssamarbejderne omfatter Energistyrelsen, Fødevarestyrelsen, Miljøstyrelsen, Søfartsstyrelsen, Aarhus Kommune, Københavns Kommune og Patent- og Varemærkestyrelsen.

Globale tilpasningsindsatser og klimabistand

FN's klimapanel anslår, at mere end 3 mia. mennesker er særligt sårbare over for klimaforandringer. Og det er særligt verdens fattigste udviklingslande og små udviklingsøstater, der rammes hårdest af klimaforandringer og naturforringelser. Derfor arbejder Danmark for at styrke indsatsen for klimatilpasning og modstandsdygtighed over for klimaskabte tab og skader. Vi arbejder særligt på at forbedre adgang til vand, fremme klimatilpasset landbrug samt beskyttelse af vigtige økosystemer som fx mangroveskov. Dette gør vi gennem vores bilaterale samarbejder og gennem støtte til internationale miljøorganisationer bl.a. FN's miljøprogram (UNEP), den Globale Klimafond (GCF), den Internationale Union for Naturbevarelse (IUCN), den Globale Miljøfacilitet (GEF) og FN's Kapitaludviklingsfond (UNCDF). Eksempelvis har et bilateralt samarbejde med Bangladesh været med til at sikre adgang til rent drikkevand i det sydvestlige kystområde, Mongla, hvor der er alvorlig mangel på adgang til sikkert drikkevand, og hvor klimaforandringer i form af bl.a. stigende saltvands-indtrængen øger presset på den knappe vandressource. Danmark arbejder også fortsat i Group of Champions on Adaptation, som vi var med til at etablere op til COP26, og som sammen med High Ambition Coalition førte an i målet om fordobling af tilpasningsbistand.

Danmark mobiliserer også klimafinansiering til udviklingslandene gennem bl.a. de multilaterale udviklingsbanker og en række instrumenter forvaltet af den statslige Investeringsfonden for Udviklingslande (IFU). Det skal sikre flere bæredygtige, grønne og ansvarlige investeringer i udviklingslandene, især i Afrika og de fattigste lande.

Behovet for investeringer i den grønne omstilling i udviklingslande er markant, og det kan ikke indfries alene med offentlige midler, hverken gennem udviklingsbistand eller lokal offentlig finansiering. Private investorer er dog tilbageholdende med at investere i udviklingslandene på grund af den generelt højere risiko. IFU kan imidlertid, med baggrund i erfaringer og egen kapital, bidrage til at reducere risikoen og dermed øge trygheden for private investorer. Den offentlige kapital anvendes på den måde som løftestang til at mobilisere privat kapital til klimarelaterede investeringer i udviklingslande.

Boks 3

IFU-projekt skaber solenergi i Nigeria

I Nigeria leverer det nationale elektricitetsnet kun ca. 20 procent af strømmen. En stor del af strømmen produceres derfor via dieselgeneratorer, der bidrager til en betydelig CO₂-udledning og luftforurening. Via Verdensmålsfonden har IFU ledet et konsortium af private og offentlige investorer, der i alt har investeret USD 38 millioner. Selskabet leverer nøglefærdige solenergiløsninger til virksomheder og fabrikker og bidrager dermed til at sikre en mere stabil elforsyning, der samtidig reducerer omkostningerne og CO₂-udledninger. IFU har leveret arbejdskapital, så selskabet kunne udvikle sin organisation og øge installationen af solenergianlæg. Det er lykkedes at skabe et attraktivt selskab, der er lokalt forankret, og som kan være drivende i den grønne omstilling og skabe grønne jobs og vækst i Nigeria.

Boks 4

Mangroveskov

Mangroveskov er et økosystem af træer og buske, der er tilpasset til at vokse i saltvand i tropiske og subtropiske kystområder. Danmark har siden 2012 støttet genetablering af mangroveskove i det nordlige Kenya gennem Northern Rangeland Trust (NRT). Mangroveskove er en bæredygtig naturbaseret løsning for kystbeskyttelse og siden 2018, er 78.018 mangrovetræer blevet plantet i det nordlige Kenya.

Mangroveskov er vigtig for både biodiversitet, kystsikring og klima.

Mangroveskovenes rodnet kan huse store mængder fisk, rejer og skaldyr.

Mangroveskovene kan binde en stor mængde CO₂ i undergrunden.

Mangroveskovene kan fungere som dæmninger, der beskytter mod stormfloder og tsunamier.

April 2023

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet
Holmens Kanal 20, 1060 København
Tlf.: +45 33 92 28 00
E-mail: kefm@kefm.dk

ISBN 978-87-92555-24-3 (digital version)
ISBN 978-87-92555-25-0 (trykt version)

Publikationen kan hentes på www.kefm.dk

Klima-, Energi- og
Forsyningsministeriet

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet

Holmens Kanal 20, 1060 København

Tlf. : +45 33 92 28 00

E-mail: kefm@kefm.dk